

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

SK

Prejav

10. novembra 2020

Prejav Klauza-Heinera Lehneho, predsedu Európskeho dvora audítorov

Prezentácia výročnej správy EDA za rok 2019

Výbor pre kontrolu rozpočtu – Európsky parlament

10. novembra 2020

V prednesenom texte sa môžu vyskytnúť odchýlky.
V prípade rozdielov má prednosť hovorený text.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Vážená pani predsedníčka (pani Hohlmeierová),

vážený spravodajcovia a tieňoví spravodajcovia pre udelenie absolutória za plnenie rozpočtu,

ctené panie poslankyne, ctení páni poslanci,

vážený pán komisár (Hahn),

predsedníctvo Rady,

dámy a páni,

som rád, že som tu spolu s mojím kolegom Tonym Murphym, ktorého už poznáte, ktorý sa však po prvýkrát ku mne pridáva ako náš člen zodpovedný za výročnú správu.

Tento rok je mimoriadne **náročným rokom**. Tak ako vždy v našej Európskej únii, veľké krízy vedú k veľkým krokom **vpred** a inováciám, ktoré sme len pred niekoľkými mesiacmi považovali za nemožné.

A preto, hoci Vám tu prezentujem výročnú správu Dvora audítorov za rok 2019, všetci myslíme na veľké rozhodnutia a dohody, ktoré tvarujú výdavky a finančné riadenie EÚ na **nasledujúcich sedem rokov**, na VFR a na nástroj Next Generation EU.

Ako nezávislý externý audítor Európskej únie robíme všetko pre to, aby sme boli i po vypuknutí pandémie COVID-19 **naďalej schopní poskytovať účinnú verejnú audítorskú službu** v EÚ.

Čo sme zistili?

Pokiaľ ide o výdavky, odhadujeme, že celková chybovosť zostala **stabilná** – z 2,6 % v roku 2018 na **2,7 %** v roku 2019. Tento titulok samozrejme zastiera značné rozdiely medzi jednotlivými oblasťami politiky.

V oblasti **konkurencieschopnosti** sme odhadli zvýšenú chybovosť (4 %), ktorá sa väčšinou týkala neoprávnených nákladov. Ďalšie zjednodušenie zložitých pravidiel týkajúcich sa nákladov na zamestnancov je určite súčasťou riešenia, ako to tvrdíme už niekoľko rokov. Tiež sme preskúmali audity, ktoré vykonala Komisia aj externí audítori pracujúci v jej mene – a zistili sme, že sú len čiastočne spoľahlivé – stále existuje jasný priestor na dosiahnutie pokroku.

V **prírodných zdrojoch** sme zaznamenali zlepšenia, ktoré znížili odhadovanú chybovosť na 1,9 %, čo nás spolu s ďalšími dôkazmi poskytnutými systémami kontroly priviedlo k záveru, že chybovosť v tejto oblasti

je blízko prahu významnosti. Ide o **dobrú správu**, najmä pokiaľ ide o priame platby, ktoré sú založené zväčša na ploche poľnohospodárskej pôdy deklarovanej poľnohospodármi a ktorých chybovosť je naďalej **značne pod** prahom významnosti. Tieto platby predstavujú 70 %, t. j. veľkú väčšinu výdavkov v rámci tohto okruhu. V oblastiach ako rozvoj vidieka, trhové opatrenia, opatrenia v oblasti rybníctva a klímy, ktoré predstavujú zvyšných 30 % výdavkov v tomto okruhu, však zostáva významná chybovosť. Pokiaľ ide o rozšírenú úlohu vnútroštátnych **certifikačných orgánov** od roku 2015, po opakovanom vykonaní niektorých z ich auditov požadujeme niekoľko zlepšení v súlade s posúdením týchto auditov Komisiou.

V oblasti **administratívy** sme nezistili významné chyby, čo je v súlade s predchádzajúcimi dvomi rokmi.

V oblasti **súdržnosti**, kde **vnútroštátne orgány auditu** zohrávajú rozhodujúcu úlohu v rámci uistenia a kontroly, sme preskúmali prácu 18 takýchto orgánov a opäť sme zistili chyby, ktoré neboli odhalené. Chybovosť v tejto oblasti sme odhadli na **4,4 %**, zohľadniac opravy vykonané orgánmi členských štátov. Táto chybovosť je nižšia ako minulý rok, stále je však významná. Chyby, ktoré orgány auditu neodhalili, a ďalšie nedostatky vo zvyškovej chybovosti vykazanej dvomi zodpovednými generálnymi riaditeľstvami Komisie, GR REGIO a EMPL (riziko pri platbe vo výške 3,1 % resp. 2,2 %), sú zohľadnené v odhadoch **Komisie**, ktoré preto považujeme za **podhodnotené**. Ak to vnútroštátne orgány a Komisia dokážu v nasledujúcich rokoch vyriešiť, budeme sa môcť **viac spoliehať** na prácu orgánov auditu členských štátov a na ich výsledky či dokonca **potvrdiť** ich posúdenie. Zatiaľ tam však nie sme. Poznám pevné odhodlanie Komisie dosiahnuť tento cieľ a na jeho dosiahnutie potrebujeme veľké úsilie na všetkých úrovniach.

Prečo toľko trvám na súdržnosti?

Je to pomerne jednoduché: už niekoľko rokov robíme rozdiel medzi výdavkami, ktoré považujeme za výdavky s **vysokým rizikom**, napríklad súdržnosť, a tými, ktoré považujeme za výdavky s nízkym rizikom. Výdavky s vysokým rizikom majú významnú chybovosť v odhadovanej výške **4,9 %** (2018: 4,5 %).

Čo sa teda stalo v roku 2019? Napriek niekoľkým lepším či horším odchýlkam nedošlo k **zásadnej** zmene v príslušných oblastiach politiky a nedostatky v *ex post* kontrolách pretrvávajú.

Zvýšil sa však **podiel** výdavkov s vysokým rizikom, a to najmä v oblasti súdržnosti (53 %). To nie je problém sám osebe – je to dobré a očakávalo sa, že sa výdavky na súdržnosť zvýšia. Nikoho za to nemožno obviňovať. Znamená to však, že významná chybovosť teraz ovplyvňuje väčšinu nami kontrolovaného súboru – chyba je preto rozšírená. A preto sa za rozpočtový rok 2019 Dvor audítorov rozhodol vydať **záporný výrok** k výdavkom namiesto výroku s výhradou ako v predchádzajúcich rokoch.

Nemalo by sa to považovať za nejaký druh obžaloby samotnej Komisie – napokon **orgány všetkých členských štátov** spravujú približne 74 % výdavkov EÚ. Každý subjekt má v reťazci svoju úlohu a prílišné zjednodušovanie nás nikam neposunie.

Nemalo by sa to vnímať ani ako znak **zhoršeného** riadenia po troch po sebe nasledujúcich rokoch, keď sme mohli vyjadriť výrok s výhradou k výdavkom. Ak sa pozriete na situáciu spred desiatich rokov, prešli sme dlhú cestu a **nedochádza k zhoršovaniu**, ale skôr **pretrvávajú štrukturálne problémy** v niektorých oblastiach, ktoré je potrebné riešiť. Potrebujeme **jasné a jednoduché pravidlá** pre všetky finančné prostriedky EÚ – a taktiež potrebujeme **účinné kontroly**, ako sa tieto peniaze vynakladajú a či sa dosahujú plánované výsledky.

Na čom záleží viac ako na našom celkovom závere či titulku, je skutočnosť v praxi a naše závery týkajúce sa rôznych výdavkových oblastí, ktoré sú **veľmi odlišné**. Vyzývam Vás, aby ste sa pozreli na tieto oblasti pri vypracúvaní rozhodnutia Parlamentu o udelení absolutória v ďalších týždňoch a mesiacoch.

Vážená pani predsedníčka, dámy a páni,

prihovám sa k Vám v kontexte prípravy **ďalšieho finančného obdobia**. V nasledujúcich rokoch sa výdavky EÚ takmer zdvojnásobia – tentokrát slovo „historické“ nemusí byť nadhodnotené. Chcem Vás preto požiadať: **poučme sa zo svojich skúseností**, aby sme vytvorili čo najlepší systém vo VFR a nástroji Next Generation EU. EÚ má jedinečnú príležitosť urobiť to správne.

Ochraňujme preto **finančné záujmy EÚ** pred nezrovnalosťami a podvodmi – a viem, že Výbor pre kontrolu rozpočtu je v tomto ohľade naším silným spojencom. V roku 2019 sme úradu OLAF zaslali deväť prípadov podozrenia z podvodu, ktoré sme odhalili v rámci našich auditov, a dúfam, že budeme môcť nadviazať podobne úzke vzťahy s Európskym prokurátorom hneď, ako napokon začne svoju činnosť, najprv v 22 krajinách. V zmluvách sa od členských štátov požadujú **efektívne a nezávislé systémy spravodlivosti** na dôraznú ochranu finančných záujmov EÚ rovnako, ako keby boli vnútroštátnymi finančnými záujmami. Poznám odhodlanie Vášho výboru, ktorý pomohol dosiahnuť minulý týždeň dôležitú politickú dohodu spoluzákonodarcov, do ktorej sú začlenené viaceré odporúčania Dvora audítorov z jeho skoršieho stanoviska – a blahoželám osobitne spoluspravodajcovi pánovi Sarvamaaovi.

Takisto sa poučme z predchádzajúcich skúseností a **čo najskôr** začneme nové finančné obdobie. Je samozrejme dôležité mať veci na poriadku, pamätajte však na to, že do konca roka 2019, predposledného roka súčasného sedemročného rozpočtu, bolo vyplatených len 40 % schválených finančných prostriedkov

EÚ na toto sedemročné obdobie, pričom niektoré členské štáty využili menej než tretinu – tabuľku s prehľadom podľa jednotlivých krajín nájdete v dokumente Audit v skratke. Ako vidíte, ťažkosť s **čerpaním finančných prostriedkov EÚ** sú pretrvávajúcim problémom v praxi bez ohľadu na ciele či požiadavky stanovené na politickej úrovni. Prispeli k navýšeniu sumy *reste à liquider*, ktorá do konca roka 2019 dosiahla 298 mld. EUR a ktorá sa bude musieť riešiť prostredníctvom primeraných opatrení nielen v súčasnom, ale aj v nasledujúcom VFR.

Dámy a páni, na záver by som chcel povedať,

že v časoch krízy členské štáty a Európska komisia nesú obrovskú zodpovednosť za riadenie financií EÚ riadnym a efektívnym spôsobom. Z našej výročnej správy, ktorú tu dnes s Vami rád prediskutujem, vyplýva, že je potrebné vyvinúť **ďalšie úsilie**. A vy ako priamo volení poslanci Parlamentu máte **veľkú zodpovednosť** za vykonávanie legislatívnej a politickej kontroly s cieľom zabezpečiť, aby k tomu došlo.

Ďakujem Vám za pozornosť.